

Iványi Bianca

Vice Versa

Duliskovich Bazil kiállítása

➤ A38 Hajó kiállítóterme, Budapest

➤ 2011. október 5–12.

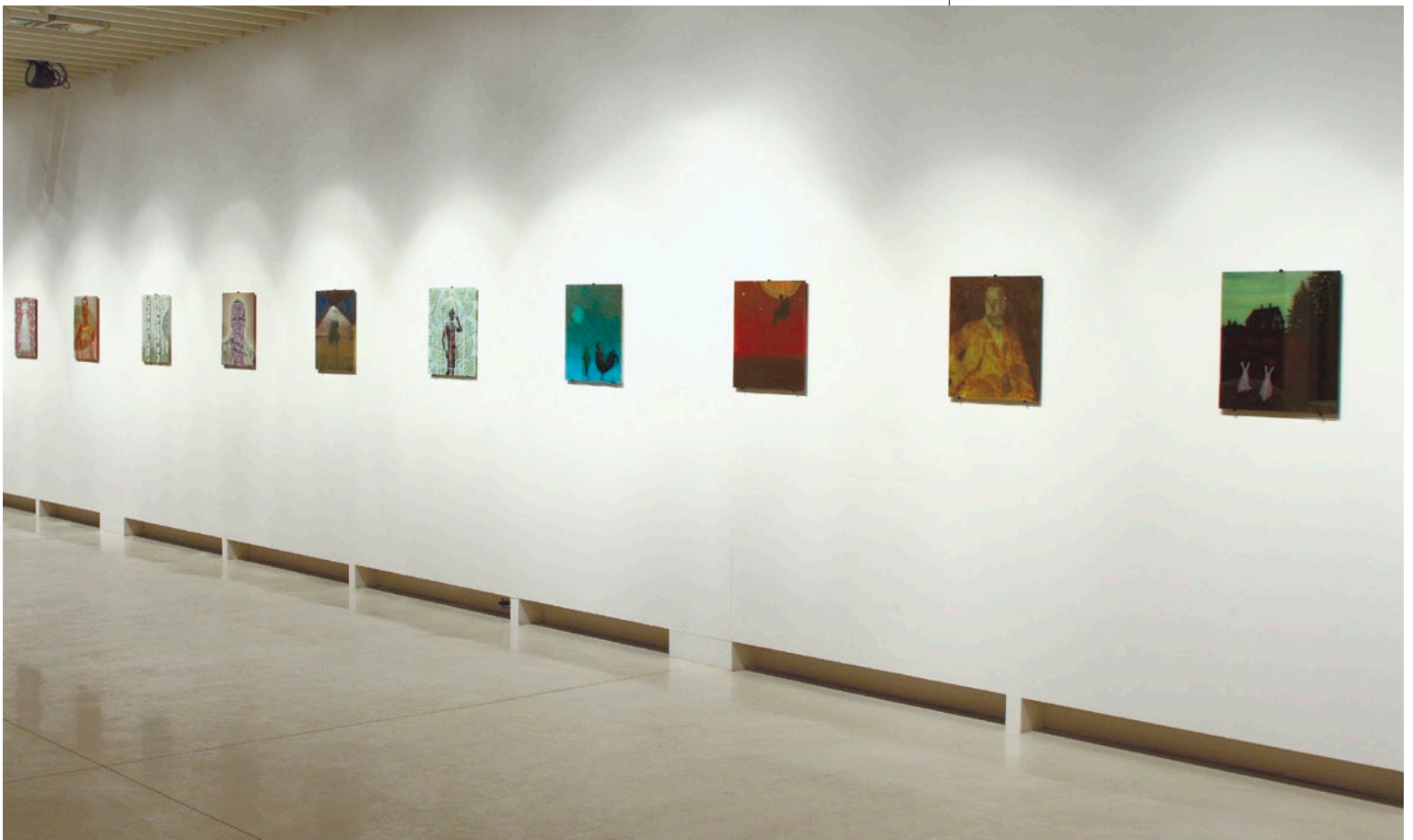
DULISKOVICH BAZIL új üvegeképei (melyek az első darabjai egy remélhetőleg még folytatódó „sorozatnak”) ismét csak bizonyítják nyughatatlan, kísérletező „szellemét”, sokoldalúságát, művészetének – szó szerinti – sokszínűségét. A művész ugyanakkor rendkívül precíz és alapos is: a tőle telhető maximumot hozza ki művészetéből, materiából egyaránt. Izgatja, vonzza a kihívás, amit egy-egy új felület és fogás kínál: a professzionalitás és a virtuozitás éppúgy, mint a szokatlanság, a kuriozitás. Ezt tanúsítják korábbi szériái, illetve korszakai is, melyekben maga a médium, valamint a művek anyaga és felülete is rengetegszer variálódik – (tábla)képei például olykor a tárgy-plasztika, az installáció irányába mozdultak ki –, ám témavilága vissza-visszatérő, megszokott, sőt otthonosan ismerős maradt mindig, mint ahogyan most is. Festett már, a klasszikus olaj-vászon művek mellett, gipsztáblára súlyosan könnyed festői képeket, kvázi ikonokat, intim és óriási – lepelyni papírra vetett – kompozíciókat, festett-rajzolt bőrre, készített papír-könyv-objekteteket stb. Az üvegre – néhány korábbi kezdemény-től, üvegre festett képtől eltekintve – most talált rá igazán: kétrétegű, hátulról megfestett üvegeképeinek ezt az első, lazán összefüggő sorozatát mutatta be az A38, egyébként erre adekvát kiállítóterében. A minimalista, letisztult fehér belső, a kiállítóternyű kubus geometrikus, szögletes élei és a széles, nagy üveg-

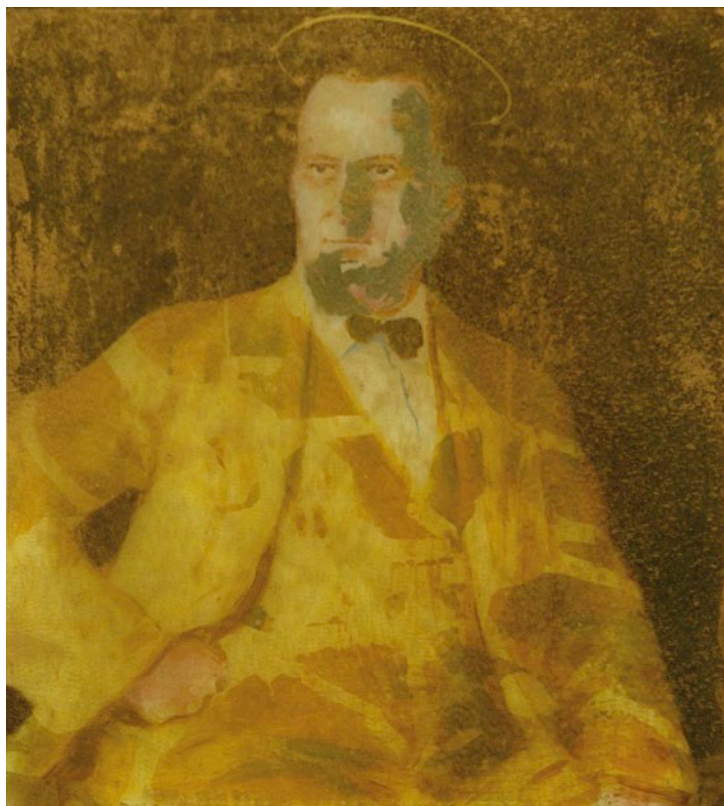
falak, melyek a Dunától, a csillogó víztükörről elválasztják, furcsa (előre talán nem is betervezett) többletet adtak az anyagnak, pontosabban a tárlatnak, legalábbis számomra. Mindez nem zárja ki, hogy megmaradjon, továbbra is érzékelhető legyen az üvegfestési technika hagyományának vonzása, és a bravúr, különösképp a múlt század amerikai elődjének virtuóz, egyúttal precíz üvegkompozícióinak hatása.

Duliskovich képei is rendkívül pontosak és tudatosak, hiszen komoly, előzetes tervezés és felkészültség szükséges a kompozíciók hátulról, a „visszajáról” való kivitelezéséhez, amelyeknek ugyanakkor spontánnak és lazának is kell lenniük a tekintetben, hogy az alkotónak rögtönöznie kell, ha változik, „megcsúszik” a terv, vagy ha ő maga látja indokoltnak változtatni közben. A véletlenszerűség tehát – mely képei eredendő spontaneitását is fokozza – nagy szerepet kap a gondos tervezés mellett: segít még közelebbi viszonyt létesíteni műveivel, erősítve azok meghitt, méretükből (nagyjából 50 × 40 cm) és témájukból is fakadó intimitását.

Témái kárpátaljai gyökereiből eredeztethetőek, melyeket a fiatal koráig (Budapestre érkezéséig) határon túli környezet, az ott megélt (élet) helyzetek, a szocializmus és a szláv kultúra hatásai tápláltak. Ezt „egészítik ki” szerteágazó (többek között az irodalom, zene területére is kiterjedő) ismeretei, valamint pszichológizáló-filozofáló, mélyebbre ásni kívánó alkata, még ha

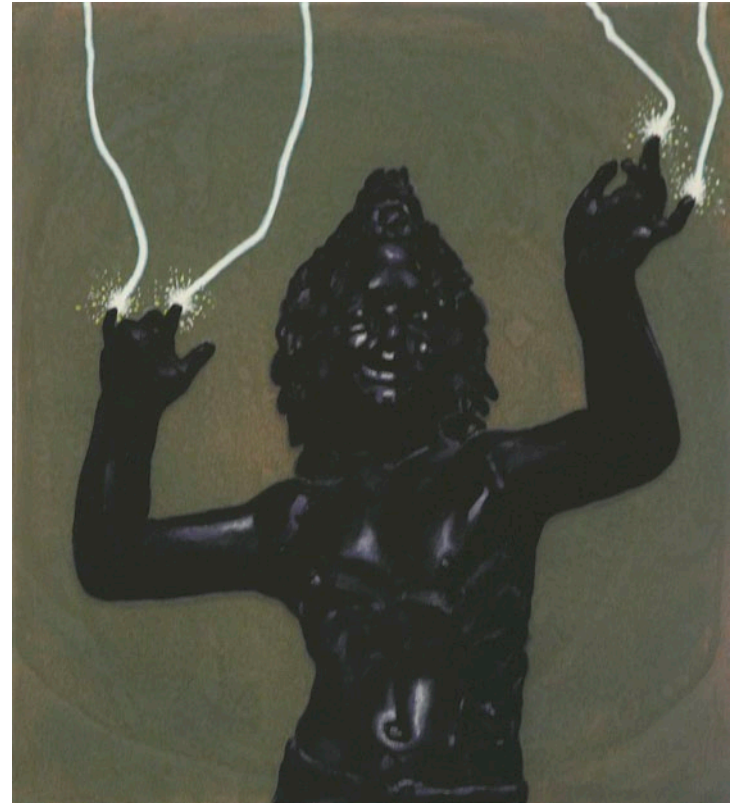
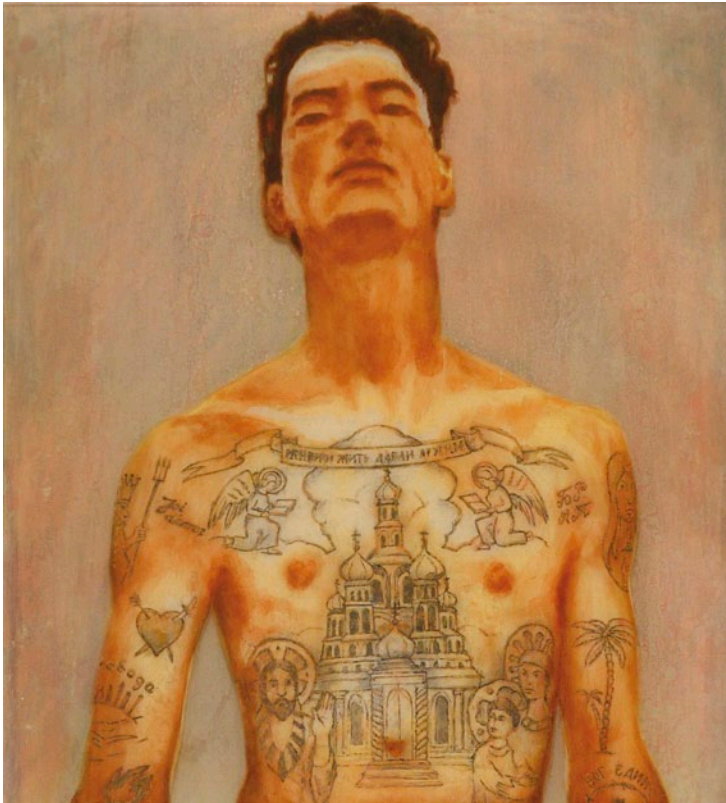
DULISKOVICH BAZIL
Vice Versa, A38 Hajó kiállítóterme, 2011, részlet a kiállításról

DULISKOVICH BAZIL
Více Versa, 2011, úvevképek

egyes képein szinte „burjanzik” is az üde, felszabadult „díszítóvágy” és esztétizáló szándék, szinte játék, megtörve az egyébként gyakoribb, rigorózusabb szín- és felületeshasználat puritanizmusát. Valójában ez a kettősség kíséri, sőt kísérti, amely ezeken a mostani üvegeken, a szó szoros értelmében is, többszöröződik: az öt érdeklő, minden képben jelenlevő rétegek most technikai és fizikai értelemben egyaránt létrejönnek.

Duliskovich kompozíciói rétegről-rétegre építkeznek, s ugyanakkor rétegről-rétegre bontja le a témát illetően a képeket: a század eleji, szecessziós, modernista, avantgárd, transz-avantgárd, szocreál és egyéb elemek, motívumok, hangulatok és figurák ismerőssége, ismétlődése visszaköszön korábbi munkái képi világából, és rendre kissé novellisztikus, irodalmi töltetet is ad e műveknek. Ami persze többletet is jelent, annak ellenére, illetve amellet is, hogy a munkák – s ezt nem lehet eléggé hangsúlyozni – képi mivoltukban, változatosságukban, olykor elemi egyszerűségükben, olykor meglepő banalitásukban, szurreális asszociációikkal vagy éppen a táji elemek és ornamentikák lírai és látványos sorjázásával is bőven elegek, egészek. Sőt, sokszor „sok” egy kép, gazdag, burjanzó, ellentétben egy-egy egyszerű motívumú és kivitelű „párjával”.

Bazilt mindig is a kísérletezés, valamint a kettősségek, sőt a végletek vonzótták: ezek a képek zavarba ejtően heterogének, mind más, mindegyik mást kezd el vagy folytat, mint egy-egy (csak saját magára jellemzően narratív) történet, mely végtelen. Absztraktak, figurálisak, színesek vagy már-már monokrómak, külön-külön és olykor egy képen belül, és még folytathatnám, fokozhatnám sokszínűségük leírását. Nem sematikus, hűvös és visszafogott, architekturális vagy geometrizáló, konstruktivista üvegmunkákról van szó, amit talán első hallásra (látásra) sejtetne ez a médium. Nem, a Bazilra jellemző festőiség, színek és formák, laza, lazúros kontúrok és vastagabb, könnyedebb ecsetvonások szertelen lendülete, olykor hűvösebb, narratívabban tematikus, néhol valóban architektonikus, de mindig dinamikus elemek, történetek, fotószerű portrék, épületek szervesülnek szövetté ezekben a képekben. A lendületes gesztusok, az olykor már expresszívén kitörő erős, felfokozott festékpázmák és foltok, színek, sőt, a néhol meglepő módon, a transzparencia lehetőségét kiaknázó rétegződő, vékony, áttetsző bevonat helyett a felületet fedő, vastagabb, matt festékmassza „ormótlansága”, a finom, érzékletes vonalhálóval és lazúrokkal kerül hol feszültségbe, hol összhangba.

Igen, ezek a jelenetek rendkívül dinamikusak még akkor is, amikor látszólag statikus a kompozíció és hűvös a tematika: mozgalmassak, így sosem kerekedik ki, ér véget „történetük”, mindig valami újat fedezünk fel és látunk bennük, s végül, ami várható, önmagunkat is. Ahogy elhaladunk előttük, a fény játéka – mely szintén szerves része az üvegtechnikából adódóan e munkáknak –, a megvilágítás, a két üvegréteg egymásra vetülése, egymástól való eltartásuk, kis távolságuk különös mozgásteret és plaszticitást ad a képek számára. Színesek, festőiek, fényesek és fakturálisak, tárgyak és képek egyszerre. Sík és tér, dekorativitás és komplexitás, mélység, illúzió és valóság – kulcsjelentőségű viszonylatok ebben a laza történetben, amely itt előttünk és körülöttünk játszódott le változékonyan és izgalmasan. E tekintetben interaktívak is e művek, ideális a viszony a szemlélő és a művész, a művek teremtoje között: az üveg a közvetítő, a közös médium, mely vele is összeköt.